

[Per Stig Møller]

ge mod den stærke, og hvor loven ikke er stærk nok, vil netop den stærke indskrænke den svages friheder i den grad, at vedkommende ikke tør udtale sig eller gå uden for en dør. Vi må altså skabe en retstilstand, hvor selvtægt ikke er muligt og hvor ingen af frygt for liv og lemmer afholdes fra at sige sandheden, ikke mindst sandheden om den stærke.

På baggrund af en af tidens retssager mod særlig voldsomme eller stærke personer fra særlig stærke miljøer har flere medlemmer af dette ting foreslået en ændring af retsplejeloven. Man burde selvfølgelig kunne forvente, at et sådant forslag skulle styrke beskyttelsen af den svage, ellers er det jo ikke noget særlig demokratisk forslag. Men det forekommer mig, at forslagsstillernes anledning stiller tingene på hovedet. Man har taget udgangspunkt i en sag, hvor den stærke er rigeligt stærk, og hvor domstolen netop har brugt loven om vidnebeskyttelse til at beskytte den svage mod overgreb fra den stærke. Vi har faktisk oplevet, at svage personer har lidt alvorlig overlast, fordi de har hjulpet samfundet mod stærke kriminelle. Der har endda været tilfælde af mord.

Forslagsstillerne er ligesom forsvarsadvokaterne utilfredse med, at højesteret i en enkelt sag har ladet et vidne vidne anonymt, ikke for forsvareren, men for den anklagede. Det er korrekt, at denne domstolsbeslutning selvfølgelig gør det vanskeligere at krydsforhøre vidnet og fortælle noget om dets troværdighed, hvor den anklagede ikke kan hjælpe forsvareren, og det er naturligvis en urimelig praksis, ifald den bredte sig. Fair trial er en menneskeret, men er denne i fare? Højesterets flertal har jo ganske tydeligt talt om, at sagens alvor samt forklaringens betydning ganske undtagelsesvis gjorde det påkrævet, at forklaringen blev afgivet anonymt, og professor Robert Bech har i sine overvejelser om procesmåden anbefalet, at man vælger den løsning, som må forekomme den rimeligste, hvor intet andet er skrevet, hvilket professor Gomard jo udelukker og dommer Jens Gabe indfortolker – for nu at gå ind i retsdiskussionen.

Hr. Bechs anbefaling vil jeg godt tilslutte mig. Den går nemlig ud på – kort fortalt – at lade den sunde fornuft råde. Der er intet, der tyder på, at det ikke netop er, hvad højesteret har gjort i denne sag. Det viser dens klare

forbehold og understregning af sagens undtagelseskarakter. Højesteret har sikret den svage mulighederne for at sige, hvad denne finder sandt. Havde højesteret ikke gjort dette, havde det svage vidne ikke povet at sige sandheden, som vidnet mener den var, og den anklagede havde kunnet fortsætte sin voldsomme virksomhed, for så var sagen faldet bort. Dette havde været til eventuel skade for vidnet og i hvert fald til skade for mange mennesker siden hen. Sådant mener nogle retskyndige det burde være gået. Flere retskyndige mener, at det herefter er folketingets opgave at udforme en lov, der enten giver adgang til i undtagelsestilfælde at bruge anonyme vidner, sådan som socialdemokratiet var inde på, og i hvilken udstrækning, eller helt at forbyde denne brug, sådan som forslagsstillerne gør.

Forslagsstillerne tager nemlig ikke stilling til udstrækningen. Havde de gjort det, kunne vi have diskuteret det, men ganske totalt at forbyde det finder jeg ikke rimeligt på baggrund af denne enkelte dom. Vi kunne have diskuteret det, og vi kunne have diskuteret en lovregel om en vis udstrækning, som socialdemokratiet er lidt inde på her. Lektor Blume har formuleret en og alligevel frabedt sig den. Frabede sig en sådan formulering gør højesteret også, som ikke ønsker problemet løst ad lovgivningsvej. Retten er ganske klar over, hvor alvorlig brugen af anonyme vidner er, og den har efter min opfattelse anvendt muligheden så undtagelsesvis og i en sådan overensstemmelse med retssamfundets ånd, som er at beskytte den svages ret til at sige sandheden, som den svage ser den, at jeg hellere følger højesteret end forslagsstillerne til dette lovforslag.

Jeg finder derfor grund til, som sagerne står med disse domstole og med den sunde fornuft, de har udfoldet, at afvise en sådan indskrænkning i deres muligheder for netop at bruge den sunde fornuft. Breder dette sig, og kommer vi så i tvivl om, at den sunde fornuft råder i domstolene, vil vi naturligvis gerne medvirke til en lovgivning.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil starte med nogle bemærkninger om princippet om den retfærdige rettergang. Det er et princip, der skal overholdes, og det er et princip, som betyder kolossalt meget for